

60 קְדוּשָׁתָּהּ דְחֻיָּהּ קָאֲתֵיָא – באה, שכן המירו בה בהמה שכבר נפדתה,
 61 לִיפְרָקָה – ואם תאמר שיפרו את התמורה, גם דבר זה אי אפשר, שכן
 62 לֹא אֱלִימָא לְמִיתַפֵּס פְּדִינָהּ – קדושת תמורה זו, אינה חזקה מספיק
 63 כדי שיוכל להיתפס פדיונה בקדושתה, הִלְבָּדָה, מִתָּהּ – מניחים אותה
 64 למות.
 65 מקשה הגמרא: מִתְקִיף לָהּ רַב עֲמָרָם – הקשה רב עמרם על דינו
 66 של רבה בר אבוח, וְתִתְכַבֵּל בְּמוֹמָה לְבָעָלִים, כלומר, למה מניחים
 67 אותה למות, ימתינו עד שיפול בה מום ואחר כך יאכלו אותה בעליה
 68 מחמת המום, וְכִי מַה פִּין זו – וכי איזה חילוק יש בין תמורת פסולי
 69 המוקדשים לתמורת בכור ומעשר, דִתְנֵן – ששינונו עליהן במשנה
 70 בתמורה (כא), תְּמוּרַת בְּכוֹר וּמַעְשֵׁר, הֵן – התמורות עצמן, וְיִלְדֵן –
 71 הולדות שנולדו מן התמורות, וְיִלְדֵן וְיִלְדֵן – והולדות שהולידו אותם
 72 ולדות, וגם הולדות שהולידו אותם ולדי ולדות עַד סוּף כָּל הָעוֹלָם,
 73 הֵרִי הֵן בְּבָכוֹר וּמַעְשֵׁר – הדינים הנוהגים בבכור ומעשר עצמם
 74 מחמת קדושתם, נוהגים גם בהם, שאף אם נפל בהם מום, אסור
 75 לשוחטם ולמכור את בשרם בשוק שמוכרים בו בשר, אלא בבית
 76 בלבה, וְיִאֲכְלוּ בְּמוֹמָן לְבָעָלִים – וכשיפול בהם מום נאכלים
 77 לבעליהם, כלומר, תמורת הבכור נאכל לכהנים ותמורת המעשר
 78 לבעליה הוישראל. ומוכח, שכיון שאין תמורת בכור ומעשר ראויה
 79 להקרבה, לכן כשנפל בה מום ראויה היא עצמה להיאכל לבעליה.
 80 ואם כן מטעם זה, גם תמורת פסולי המוקדשים שנפרדו, תהיה ראויה
 81 לאכילה לבעליה כשיפול בה מום, שהרי אינה ראויה להקרבה.
 82 מתרצת הגמרא: אֲמַר לֵיהּ אַבְיֵי לרב עמרם, זֶה שֵׁם אֲמוּ עֲלִיּוֹ, וְזֶה
 83 שֵׁם אֲמוּ עֲלִיּוֹ, כלומר, מה שתמורת הבכור נאכלת, אין זה מחמת
 84 שאינה ראויה ליקרבה כשהיא תמימה, אלא מפני שכל תמורה חלים
 85 עליה הדינים של הקרבן שהיא באה מכוחו, ולכן חלוק דין תמורת
 86 פסולי המוקדשים מדין תמורת בכור ומעשר, שכן זֶה – תמורת בכור
 87 ומעשר, [שם אֲמוּ עֲלִיּוֹ] – חל עליה השם של הקרבן שהיא באה
 88 מכוחו, שכן (בולו) תְּמוּרַת בְּכוֹר וּמַעְשֵׁר מִיִּקְרָא – נקרא שמה
 89 'תמורת בכור ומעשר', ולכן דינה כמותם, מַה בְּכוֹר וּמַעְשֵׁר בְּמוֹמָן
 90 מִיתְּאֲכָלֵן לְבָעָלִים – כשם שהבכור והמעשר עצמם נשפלו בהם מום
 91 נאכלים לבעלים, אַף תְּמוּרַתָּן [נְמִי בְּמוֹמָן] מִיתְּאֲכָלָא – כך גם
 92 תמורתם נאכלת לבעלים כשנפל בה מום, וְזֶה – וכן תמורת פסולי
 93 המוקדשים, שֵׁם אֲמוּ עֲלִיּוֹ – חל עליה השם של הקרבן שהיא באה
 94 מכוחו, שכן תְּמוּרַת קְדָשִׁים מִיִּקְרָא – נקרא שמה 'תמורת קדשים',
 95 ולכן דינה כמותם, מַה קְדָשִׁים לֹא מִיתְּכַלִּי אֱלֹא בְּפִדְיוֹן – כשם
 96 שכל הקדשים, אף כשנפל בהם מום, אינם נאכלים אלא אם כן יפרו
 97 אותם, אַף תְּמוּרַתָּן נְמִי לֹא מִיתְּכַלִּי אֱלֹא בְּפִדְיוֹן – כך גם תמורתם
 98 אינה ראויה להיאכל אלא אם כן יפרוה, וְהָא לֹא אֱלִימָא לְמִיתַפֵּס
 99 פְּדִינָהּ – והרי תמורה זו שהמירו בה פסולי המוקדשים שנפרדו,
 100 קדושתה חלשה, ואין בכוחה שיתפס פדיונה בקדושתה, ולכן מניחים
 101 אותה למות.
 102 הגמרא מביאה ראייה מברייאת לדברי רבה בר אבוח: תִּנְיָא כְּוֹתִיָּה
 103 דְרַב נְחֵמָן – שינונו בברייאת כמו שאמר רב נחמן בשם רבה בר אבוח,
 104 מִנֵּינן לְתְּמוּרַת פְּסוּלֵי הַמוֹקְדָשִׁין שהמירם לאחר שנפרדו, שאינה
 105 ראויה להקרבה, שִׁמְתָהּ – מניחים אותה למות, ואין אומרים שתרעה
 106 עד שיפול בה מום ותיפדה ותהיה ראויה לאכילה, תְּלַמּוּד לֹמַר –
 107 מלמדנו הכתוב הנאמר בענין הבהמות האסורות באכילה (ויקרא יא ד)
 108 'אך את זה לא תאכלו מִמֶּעֱלֵי הַגֶּרֶה וגו' מִמָּא הוּא לְכַס', ודורשים
 109 ללמוד ממנו שיש בהמה שיש לה סימני טהרה שנאמרו בהמות, ואף
 110 על פי כן היא אסורה באכילה, ולכן מניחים אותה למות, ובהמה זאת
 111 היא תמורת פסולי המוקדשים שנפרדו.
 112 הגמרא מקשה על דרשת הברייאת: הָאֵי, מִיִּבְעֵי לֵיהּ לְחַמְשָׁה חֲטָאוֹת
 113 מִתּוֹת – פסוק זה אינו פנוי לדרשה, שכן נצרך הוא לדרוש ממנו את
 114 דין 'חמש חטאות המתות', כלומר, חמשה מיני חטאות פסולות
 115 השנויות בתמורה. ומפסוק זה, המלמד שיש בהמות שיש להן סימני
 116 טהרה ואסורות באכילה, למדים שאין אומרים שאותן חמש חטאות
 117 ירעו עד שיפול בהן מום ויצאו לחלוץ על ידי פדייה, אלא אסורים
 118 הם לעולם ולכן מניחים אותן למות.

1 לְאֲתוּיֵי הַלְבָּא – בא לרבות שגם הִלְבָּא של פסולי המוקדשין אסור
 2 באכילה.
 3 הגמרא מבררת, היאך הברייאת מתיישבת לשיטת רב הונא שאין
 4 תקנה לולדות פסולי המוקדשין: אֲמַר מַר – הובא לעיל בברייאת,
 5 לענין קדשים שקדמה הקדשתם למומם, שהולדות שנתעברו בהם
 6 קודם הפדיון ונולדו לאחר הפדיון, אִין נְפִדֵין כל זמן שהם תְּמִימִין,
 7 וְאִין מִתְּפִיִן לְכָל זְבַח שְׂרָצָה – ואינו יכול להקדישם לשם איזה
 8 קרבן שירצה, אלא לשם הקרבן שהאם הוקדשה בו בלבד. ויש לדייק
 9 מכך, שְׂתִמִּימִים הוּא דְלֹא מִיִּפְרָקִי – רק בזמן שהם תמימים אי
 10 אפשר לפדותם, הָא בְּעָלֵי מוֹמִין מִיִּפְרָקִי – אבל כשנזונו בעלי מום
 11 אפשר לפדותם. ודבר זה הוא כשהקדשים כשהיו במעי אמן,
 12 שבאופן זה קדושתם חזקה הואיל והיא באה מבח המקדיש, ולכן
 13 נתפס בו הפדיון. ועוד יש לדייק, שְׁלֵבָל [זְבַח] שְׂרָצָה הוּא דְאִין
 14 מִתְּפִיִן – רק לשם כל קרבן שירצה אינו יכול להקדישם, הָא לְאוֹתוֹ
 15 זְבַח מִתְּפִיִן – אבל לשם אותו הקרבן שהאם הוקדשה יכול
 16 להקדישם. מבררת הגמרא: הִיבֵי מִשְׁפַּחַת לָהּ, כלומר, עכשיו
 17 שאמרת שבעלי מומים נפדים אולם אינו יכול להקדישם לקדושה
 18 אחרת, היאך אתה מוצא שיוכל לפדותם. משיבה הגמרא: דְּמִתְּפִיִן
 19 לְאוֹתוֹ זְבַח, וְנְפִדֵין בְּמוֹמָן – רק באופן שמקדישם לקדושת אִישׁ,
 20 יוכל לפדותם כשיפול בהם מום. הרי מבואר מדברי הברייאת, שמש
 21 תקנה לולדות שנתעברו בהם קודם פדיון האמהות ונולדו לאור
 22 פדיון. ומאחר שכך, שואלת הגמרא: נִימָא תִּיהוּי תִּיבְתָא דְרַב
 23 הוּנָא – האם נאמר שיש מכאן פירכא על מה שאמר רב הונא שאין
 24 תקנה לולדות אלה, שהרי הוא סובר שאף לקדושת אמן אינו יכול
 25 להקדישם במעי אמן, ואינו יכול לפדותם לפי שקדושתם חלשה ואין
 26 הפדיון נתפס בהם.
 27 משיבה הגמרא: אֲמַר לָהּ רַב הוּנָא – רב הונא יאמר לך שיש לתרץ,
 28 שבאמת הוּא הֵרִין דְאֵפִילוּ אם הולדות הם בְּעָלֵי מוֹמִין, אִין נְפִדֵין,
 29 וכשיטתו שאין להם תקנה, וְאִידֵי דְתִנְיָא רִישָׁא – אלא שאגב
 30 שברישא בענין קדשים שקדם מומם להקדשתם, שנה התנא 'נְפִדֵין
 31 תְּמִימִים', ושם נקט כן בדווקא ללמד שאפילו כשהם תמימים נפדים,
 32 לְכַך תִּנְיָא נְמִי סִיפָא – שנה התנא גם בספא, בענין קדשים שקדמה
 33 הקדשתם למומם: אִין נְפִדֵין תְּמִימִים, ואין לדייק מכך שבעלי מום
 34 נפדים. וְאִידֵי דְתִנְיָא – וכמו כן, אגב ששנה בְּרִישָׁא לְכָל זְבַח
 35 שְׂרָצָה, ושם נקט כן בדווקא, שכיון שאין באמהות אלא קדושת
 36 דמים בלבד יכול להתפיס את הולדות לקדושה אחרת, תִּנְיָא נְמִי –
 37 שנה גם בְּסִיפָא לְכָל זְבַח שְׂרָצָה, ואין לדייק מכך שלשם אותו
 38 הקרבן שהאם הוקדשה יכול להקדישם.
 39 הגמרא מביאה את המשך הסיפא של הברייאת, הדנה בקדשים
 40 שקדמה הקדשתם למומם. שנינו: וְהִשְׁחַתְּמֵן בְּחוּץ פְּטוּר מן העונשים
 41 האמורים באיסור 'שחוטין חוץ', ואף אם לא נפרדו, לפי שאין חייבים
 42 על השחיטה בחוץ אלא אם כן הבהמה היתה ראויה להקרבה בפנים,
 43 ובעלת מום אינה ראויה לכך.
 44 מביאה הגמרא גירסא שונה בברייאת: רַב הוּנָא מִתְּנִי – גרס,
 45 'השוחטין בחוץ חֲטָיִיב', וכמו שינונו במשנתנו (לעיל יד.). ומוֹקִים לָהּ –
 46 והעמיד את הברייאת דְּוִקִין שְׁפָעִין, כלומר, שהיה המום קרום
 47 המכסה את העין, וְאֱלִימָא דְרַבִּי עֲקִיבָא – ופירש שהברייאת הולכת
 48 בשיטת רבי עקיבא דְאֲמַר בּוֹבּוּסִים (פג.), שבהמות שהיה בהן מום זה,
 49 אף שפסולות הן, מכל מקום אִם עָלוּ כבר על המזבח, לֹא יִרְדוּ –
 50 אינו צריך להורידן משם אלא יקריבן. ולשיטתו נמצא שבהמות אלה
 51 ראיות בפנים, ולפיכך חייב המקריבן בחוץ.
 52 שינונו בסיפא של הברייאת, דיני הקדשים שקדם הקדשתם למומם:
 53 בִּין לְפָנֵי פְּדִינָהּ בִּין אַחַר פְּדִינָהּ עוֹשֵׂה תְּמוּרָה.
 54 הגמרא דנה בבעלת מום שהמירו אותה לאחר פדיונה: אֲמַר רַב
 55 נְחֵמָן אֲמַר רַבָּה בַר אַבּוּה, וְתְּמוּרַתוֹ לְאַחַר פְּדִינָהּ מִתָּה – בהמת
 56 התמורה, שהמירו בה לאחר שפרדו את בעלת המום, מניחים אותה
 57 למות, לפי שאין לה תקנה. מֵאֵי מַעְמָא – מהו הטעם שאין לה תקנה,
 58 שכן הִיבֵי לְעִבְדֵי – איזו תקנה יש לעשות לה, לִיקְרְבֵיהּ – אם תאמר
 59 שנקריב אותה לקרבן, דבר זה אי אפשר, לפי שתמורה זו מִכְּתָ

תפילין — רש"י ור"ת

תפילין של רש"י. ותפילין של רש"י הם על דרך תפלת שחרית, שהיא חובה, ואברהם תקנה, חסד, וזה שייך לבינה, כי בינה נקראת חסידה, שנפיק מינה חסד⁵.
 לכן בתפילין של רש"י קודמת פרשת שמע, חסד, לפרשת והיה אם שמוע, גבורה — על דרך מדת יום, בקר דאברהם⁶, חסד.
 ובתפילין של רבנו תם קודמת פרשת והיה אם שמוע, גבורה, לפרשת שמע, חסד — על דרך מדת לילה, גבורה.

(הערת לזהר ב עמ' תנח)

תפילין של רבנו תם - הם מוחין דאבא, חכמה¹. שמו יעקב, ונקרא תם, על דרך יעקב איש תם², ויעקב שרשו מחכמה.

תפילין של רש"י - הם מוחין דאימא, בינה. ותפילין הם עטרה למלך שלמה³, ורש"י שמו שלמה, והוא בן יצחק, בינה.

והנה, תפילין של רבנו תם הם כמו תפלת ערבית, שיעקב תקנה, והיא רשות⁴, כי אינם חובה כל כך כמו

(1) פרי עץ חיים שער התפילין פ"י.

(2) תולדות כה, כז.

(3) עיין זהר חדש טו, ד.

(4) ברכות כו, ב. כז, ב.

(5) זח"א קסג, א.

(6) וירא כב, ג. זח"א רמו, ב.

המשך ביאור למס' בכורות ליום רביעי עמ' א

30 החטאות רועות עד שיפול בהן מום, אבל לא יניחו אותן למות, קא
 31 מְשַׁמְעֵ לִן הִלְבְּתָא לְמִיתָה - לכך משמיעה אותנו ההלכה למשה
 32 מסיני שאין הדבר כן, אלא מניחים אותן למות. וְאִי מְהִילְבְּתָא, הוּה
 33 אַמִּינָא הִיבָא דְעֵבֶד אִיקְרִי וְעֵשָׂה בַמְקָרָה שְׁלֵא כַדִּין, וְאִכְל מְהִינִי
 34 חֲמֵשׁ חֲטָאוֹת, אִיסוּרָא אִיבָא, לְאוּ לִיבָא - ואם היה לנו רק את
 35 ההלכה למשה מסיני, הייתי יכול לומר שאף שחייבים להניח את
 36 החטאות למות והן אסורות באכילה, מכל מקום אם עשה במקרה
 37 שלא כדין ואכל מהן אינו עובר ב'לא תעשה', קְמַשְׁמַע לִן דְאִיבָא
 38 לְאוּ - לכך משמיענו הפסוק שאין הדבר כן, אלא עובר על איסור
 39 'לא תעשה', שכן בתחילת הפסוק נאמר 'אך את זה לא תאכלו' וגו'.
 40 וְאִיבְעִית אִיבָא - ואם תרצה תוכל ליישב זאת כך, שאכן לא היתה
 41 התורה צריכה לכתוב 'ממפריסי הפרסה', עבור דין חטאות המתות,
 42 לפי שדינם מסורת בידינו הלכה למשה מסיני, אלא שהתורה כתבה
 43 כן, כדי לְאִקְוֵי דְכֵר הַבָּא מְשַׁמְעֵי גְרָה לְדְכֵר הַבָּא מְמַפְרִיסי
 44 הַפְרָסָה - להקיש מה שנלמד מן הכתוב 'ממעלי הגרה', כלומר
 45 תמורת פסולי המוקדשים אחר שנפדו, למה שנלמד מן הכתוב
 46 'ממפריסי הפרסה', כלומר חמש חטאות המתות, והיקש זה בא ללמד
 47 מֵה לְהִלֵּן בְּמִיתָה, אֵת כְּאֵן בְּמִיתָה - כשם ששם, בחמשת החטאות,
 48 דינן שמניחים אותן למות, וכמו שנתקבלה בידינו ההלכה למשה
 49 מסיני, כך גם בתמורת פסולי המוקדשים הדין הוא שמניחים אותה
 50 למות.

משנה

51 משנתנו מוסיפה ללמד בענין שותפות ושייכות שיש לגוי בהמות
 52 ישראל, הפוטרת מן הבכורה:
 53 הַמְקַבֵּל צֵאן פְרוֹל מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים - ישראל שקיבל בהמות מגוי
 54 במחיר קצוב, על מנת לשלם לו אותו סכום עד מועד מסוים, כגון עד
 55 עשר שנים, בין אם ימותו הבהמות ובין אם יחלו, ובולדות שיוולדו
 56 עד אותו מועד או עד שישלם לו את דמי הבהמות יחלקו ביניהם.
 57

1 מתרצת הגמרא: הווא, מ'מפריסי הפרסה טמא נפקא - דין זה
 2 של 'חמש חטאות המתות', נלמד ממה שנאמר באתו פסוק,
 3 'ומפריסי הפרסה וגו' טמא הוא'. וממה שנאמר 'ממעלה הגרה',
 4 דורשים את דין תמורת פסולי המוקדשים.
 5 מביאה הגמרא ראייה לתירוץ: תניא נמי הכי - שנינו בן בכריתא,
 6 שלמדים את חמש החטאות מן הכתוב הזה, מנין לחמש חטאות
 7 מתות - מנין שדין חמש החטאות הפסולות הוא שמניחים אותן
 8 למות, תלמוד לומר - מלמדנו הכתוב 'ממפריסי הפרסה וגו'
 9 טמא'.

10 הגמרא מבארת מדוע צריך ללמוד מדרשה את דין 'חמש חטאות
 11 המתות'. מקשה הגמרא: והרי דין זה של חמש חטאות מתות,
 12 הילכתא גמירי לה - דבר זה מסורת בידינו הלכה למשה מסיני, ואין
 13 צריך לדרוש זאת מפסוק. מתרצת הגמרא: אלא כי אהא קרא
 14 לתמורת אשם - הפסוק 'ממפריסי הפרסה' בא ללמד על תמורת
 15 האשם שתרעה עד שיפול בה מום, ואז יקנו מדמיה קרבנות ציבור.
 16 מקשה הגמרא על כך: תמורת אשם נמי הילכתא היא, כלומר, גם
 17 למה שתמורת האשם רועה עד שיפול בה מום אין צריך דרשה, שכן
 18 כך נמסרה בידינו הלכה למשה מסיני 'כל שפחטאות מתה, באשם
 19 רועה' - כל פסול שאם אירע בחטאת דינו שניחוח אותה למות, אם
 20 אירע כן באשם דינו שירעה עד שיפול בו מום, ואז ימכר ויקנו מדמיו
 21 קרבנות ציבור לקיץ המזבח. וכיון שאחד מן הפסולים שהחטאת מתה
 22 עבורם היא תמורה, הרי שבאשם התמורה רועה, ואם כן אין צריך
 23 פסוק לדין זה.

24 הגמרא חוזרת לבאר כדבריה הקודמים שצריך פסוק ללמד על
 25 חטאות המתות: אלא לעולם הפסוק 'ממפריסי הפרסה' בא ללמד
 26 על חמש חטאות מתות, כמו שנאמר מקודם, וְאִצְטְרִיךְ קְרָא
 27 וְאִצְטְרִיךְ הִלְבְּתָא, כלומר, הפסוק וההלכה למשה מסיני שניהם
 28 נצרכים. דאי מקרא, הוה אמינא לרעיה - שאם היה לנו רק את
 29 הדרשה מן הפסוק, הייתי יכול לומר שהפסוק משמיענו שחמש

60 **הַעֲוֹבֵד בּוֹכְבִּים**, כִּי לֹא נוֹהַג בְּהֵם אִיסוּר רִיבִית, לִיִּפְלוֹג וְלִיתֵינִי
 61 **בְּדִידָה** – הֲרִי יִכּוֹל לְחַלֵּק בְּיִשְׂרָאֵל עִצְמוֹ, בְּפִיָּה דְבָרִים אֲמוּרִים
 62 שְׂאִסוּר לִקְבֹּל צֶאֱן בְּרוֹל, דְּלֹא קָבִיל עָלֶיהָ הַנּוֹתָן אַחֲרֵית אֲוֹנָסָא
 63 וְוֹלָא, שְׂאז הִבְהֵמָה בְּרִשׁוֹת הַמִּקְבֵּל, וּלְפִיכָךְ כִּשְׂהוּא חוֹלֵק עִם
 64 הַבְּעֵלִים בּוֹלְדוֹת, יֵשׁ בִּכְךָ מִשּׁוּם רִיבִית, אֲכָל קָבִיל עָלֶיהָ הַנּוֹתָן
 65 אַחֲרֵית אֲוֹנָסָא וְוֹלָא, שְׂפִיד דְּמִי – לְעִשׂוֹת כֵּן, לְפִי שְׂאז הִבְהֵמָה
 66 בְּרִשׁוֹת הַנּוֹתָן, וְאִדְרַבָּה מִשְׁלָהֶם הֵם חוֹלְקִים עִמּוֹ בּוֹלְדוֹת עִבּוֹר
 67 טְרַחְתּוּ, וְאִין בִּכְךָ חֲשַׁשׁ רִיבִית.
 68 הַגְּמָרָא מְתַרְצֵת תִּירוּךְ אַחַר עַל הַסְּתִירָה בִּין שְׁתֵּי הַמִּשְׁנִיּוֹת: אֲמַר
 69 **אָמֵר רַבָּא, אִידִי וְאִידִי** – בִּבְבָא מְצִיעָא וְכַאן מְדוּבֵר, דְּלֹא קָבִיל
 70 עָלֶיהָ הַנּוֹתָן אֲוֹנָסָא וְוֹלָא, וְהֲרִי הִבְהֵמָה עוֹמֶדֶת בְּרִשׁוֹת הַמִּקְבֵּל,
 71 וּלְפִיכָךְ אִם הַנּוֹתָן הוּא יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לְחִשּׁוֹשׁ מִשּׁוּם רִיבִית. וְהָאֵל גַּבִּי
 72 **בְּבוֹרָה הֵינִי טַעֲמָא** שְׂפִטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה, מִשּׁוּם דְּאִילוֹ אֲתִי עוֹבֵד
 73 **בּוֹכְבִּים פְּעִי וְזוּי וְלֹא יְהִיב לִיהָ, תְּפִיס לָהּ לְפָהֳמָה** – אִם יִבּוֹא הַנִּכְרִי
 74 וְיִרְצָה אֶת כִּסְפוֹ שְׂקֶצֶץ לֹו הַיִּשְׂרָאֵל וְלֹא יִתֵּן לֹו, הוּא יִגְבֵּה מִזְהַבְהֵמָה,
 75 מִשּׁוּם שְׁנַחֲשַׁבְתָּ כְּמִשְׁכּוֹנוֹ, וְאִי לֹא מִשְׁכַּח לָהּ לְפָהֳמָה – וְאִם לֹא
 76 יִמְצָא אֶת הַבְּהֵמָה, תְּפִיס וְלָדוֹת דִּידָה – יִגְבֵּה מוֹלְדוֹתֶיהָ, וְהֲרִי יָד
 77 **עוֹבֵד בּוֹכְבִּים פְּאֲמִצֵּעַ** – שִׁישׁ לֹו אַחִיזָה בְּהֵמָה וּבּוֹלְדוֹתֶיהָ שְׂהֵם
 78 מִשְׁכּוֹנוֹ עִבּוֹר הַדְּמִים שְׂהִישְׂרָאֵל חַיִּיב לְתַת לֹו, וְכָל שִׁיד עוֹבֵד
 79 **בּוֹכְבִּים פְּאֲמִצֵּעַ שְׂפִטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה**.
 80 שְׁנִינֵי בְּמִשְׁנָה: הַמִּקְבֵּל צֶאֱן בְּרוֹל מִן הַעוֹבֵד כּוֹכְבִּים, וְלִדְוִיתֵיהֶן
 81 פְּטוּרִים, וְלִדְוִיתֵיהֶן חַיִּיבִין. הַעֲמִיד וְלָדוֹתֵיהֶן תַּחַת אֲמוּתֵיהֶן
 82 וְלָדִי וְלָדוֹת פְּטוּרִים.
 83 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מַחְלוקָת אֲמוּרָאִים בְּבִיאוֹר הַרִישָׁא שֶׁל הַמִּשְׁנָה: אָמֵר
 84 **רַב הוֹנָא**, דִּין הַרִישָׁא מְתַפְרֵשׁ כְּפִשוּטוֹ, וְלָדוֹת הַצֶּאֱן פְּטוּרִין מִן
 85 הַבְּכוּרָה, כְּלוֹמֵר כְּשִׁיגְדוּל הוֹלְדוֹת וְיוֹלִידוֹ בְּכוֹר אִין עֲלִיו דִּין בְּכוּרָה,
 86 לְפִי שִׁישׁ לְנִכְרִי יָד בּוֹלְדוֹת הַצֶּאֱן בְּרוֹל, כְּמוֹ שְׂאמֵר רַבָּא לְעִיל,
 87 שְׂהַבְהֵמוֹת וּלְדוֹתֵיהֶן מִשְׁמִשּׁוֹת כְּמִשְׁכּוֹן עִבּוֹר חָחוּב שְׂחַיִּיב לְנִכְרִי.
 88 אֲבַל וְוֹלָא וְלָדוֹתֵיהֶן שֶׁל הַצֶּאֱן בְּרוֹל כְּשִׁיבְכִירוֹ, הֲרִי הֵם חַיִּיבִין
 89 בְּבְכוּרָה, לְפִי שְׂדַעְתּוֹ שֶׁל הַנִּכְרִי לְסִמוּךְ תְּבוּרָת מִשְׁכּוֹן רַק עַל הוֹלְדוֹת
 90 וְלֹא עַל וְלָדִי הוֹלְדוֹת, נִמְצָא שְׂאִין יָדוֹ מְעוּרַבֶת בְּהֵם, וּלְפִיכָךְ
 91 וְלִדְוִיתֵיהֶם, דְּהֵינּוּ דוֹר רְבִיעִי לְצֶאֱן בְּרוֹל קְדוֹשׁ בְּקִדּוֹשׁ בְּכוּרָה. וְרַב
 92 יְהוּדָה אָמֵר, וְלָדִי וְלָדוֹת שְׂבִיכְרוֹ נְמִי פְּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה, מִשּׁוּם
 93 שְׂדַעְתּוֹ שֶׁל הַנִּכְרִי גַם עַל וְלָדִי הוֹלְדוֹת, וְרַק וְוֹלָא וְלָדִי וְלָדוֹת
 94 חַיִּיבִין, כְּלוֹמֵר רַק דוֹר חֲמִישִׁי לְצֶאֱן בְּרוֹל קְדוֹשׁ בְּקִדּוֹשׁ בְּכוּרָה.
 95 הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה עַל רַב יְהוּדָה מִהִסְפָּא שֶׁל הַמִּשְׁנָה: תִּנְן, הַעֲמִיד
 96 וְלָדוֹת תַּחַת אֲמוּתֵיהֶן גַּם וְלָדִי וְלָדוֹת פְּטוּרִין. וְיֵשׁ לְדִיִּק, טַעֲמָא
 97 דְּהַעֲמִיד, שְׂחִזּוֹק אֶת כּוֹחוֹ שֶׁל הַנִּכְרִי לְגַבּוֹת מִהוֹלְדוֹת, וּבוֹדָאִי נִתְכּוּן
 98 בְּאִמְרִיתוֹ זֹו, לִיִּפּוֹת אֶת כּוֹחוֹ שִׁיגְבֵה גַם מוֹוֹלְדֵי הוֹלְדוֹת, הָא אִם
 99 שְׂתַק וְלֹא הַעֲמִיד, לֹא נִפְטוּר וְלָדִי הוֹלְדוֹת מִהַבְּכוּרָה, וְאִם כֵּן הִיא
 100 הַיּוֹבְחָתָא [פִּירְכָא] דְּרַב יְהוּדָה שְׂאמֵר שׁוֹלְדֵי הוֹלְדוֹת פְּטוּרִים מִן
 101 הַבְּכוּרָה בְּכָל עֵנִין. מְתַרְצֵת הַגְּמָרָא: אָמֵר לָךְ רַב יְהוּדָה, הוּא הַדִּין
 102 אָף עַל גַּב דְּלֹא הַעֲמִיד, גַּם כֵּן נִפְטוּר וְלָדִי הוֹלְדוֹת, וְזִמָּה שְׂנַקְטָא הַתַּנָּא
 103 דּוּקָא בְּהַעֲמִיד, הָא קָא מִשְׁמַע לָן – בֹּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ שְׂאִפִּילוֹ
 104 הַעֲמִיד, נְמִי – גַם אִז אִין נִפְטֵרִים אֲלֵא וְלָדִי הוֹלְדוֹת, וְלֹא וְלָדִי וְלָדִי
 105 הוֹלְדוֹת, שְׂהִייתִי אֲמוּרָא דְּפִירוּחֵיהָ דְּעוֹבֵד בּוֹכְבִּים לְמִיתָפֶס פְּנָה –
 106 שְׂהוֹאִיל וְיִפְהָ הַיִּשְׂרָאֵל אֶת כּוֹחוֹ שֶׁל הַנִּכְרִי לְגַבּוֹת מִהוֹלְדוֹת, הוֹחּוֹק
 107 מַעֲתָה כּוֹחוֹ לְגַבּוֹת מְכַל דּוֹרוֹת הוֹלְדוֹת וּיִפְטוּר לְעוֹלָם מִהַבְּכוּרָה,
 108 לְכַךְ הוֹצִירָךְ לְהַשְׁמִיעֵנוּ וְהָיוּ – שְׂדִינִים שֶׁל הוֹלְדוֹת כְּמִי דְּלֹא הַעֲמִיד
 109 – כְּמוֹ בְּלֹא הַעֲמִיד, וְרַק וְוֹלָא וְלָדוֹת פְּטוּרִין אִם יִבְיָרוּ, אֲבַל וְוֹלָא
 110 [וְהוֹלְדוֹת שֶׁל] וְוֹלָא וְלָדוֹת, שְׂהֵם דוֹר רְבִיעִי לְבַהֲמוֹת הַצֶּאֱן בְּרוֹל,
 111 חַיִּיבִין בְּבְכוּרָה, כְּלוֹמֵר חֲמִישִׁים לְצֶאֱן בְּרוֹל חַיִּיב לִיתַנֵּם לְכַהֵן.
 112 הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה עַל רַב הוֹנָא מִהִשְׁנָה: תִּנְן, רַבֵּן שְׂמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל
 113 אָמֵר, אִפִּילוֹ עַד עֲשֶׂרָה דּוֹרוֹת פְּטוּרִין, שְׂאִתְּרִיּוֹתָן שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת
 114 לְפִרְעוֹ אֶת חוּבוֹ שֶׁל הַיִּשְׂרָאֵל לְעוֹבֵד בּוֹכְבִּים [עַתָּה סוֹבֵרֶת הַגְּמָרָא
 115 שְׂדַבְרֵי רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מוֹסִיבִים עַל הַרִישָׁא]. מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא,
 116 **בְּשִׁלְמָא לְרַב יְהוּדָה** – לְדַעַת רַב יְהוּדָה מוֹבִינִים דְּבִרֵי רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן
 117 גַּמְלִיאֵל, דְּאָמֵר [–שְׂהִרִי רַב יְהוּדָה אֲמַר] נְחִיתָ תִּנְאָן קָמָא לְדָרִי –
 118 שְׂתַנָּא קָמָא נְחִית וְיוֹרֵד לְפִטוּר שְׂתֵי דּוֹרוֹת שֶׁל בְּהֵמוֹת צֶאֱן בְּרוֹל,
 119 דְּהֵינּוּ וְלָדוֹת וּוֹלְדֵי וְלָדוֹת.

1 וְלָדוֹתֵיהֶן שֶׁל אוֹתָן בְּהֵמוֹת צֶאֱן בְּרוֹל שְׂקִיבֵל הַיִּשְׂרָאֵל עִבּוֹר חֲלָקוֹ
 2 בְּעוֹבְדָה, פְּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה, כְּלוֹמֵר שְׂהַבְכוּרִים שִׁיּוֹלְדוֹ מֵאוֹתָם
 3 וְלָדוֹת אִינֵם קְדוּשִׁים בְּקִדּוֹשׁת בְּכוּרָה, וּמְבוֹאֵר הַטַּעַם בְּגִמְרָא,
 4 שְׂהוֹאִיל וְאִם לֹא יִשְׁלֵם הַיִּשְׂרָאֵל מִזֶּה שְׂקֶצֶב עִמּוֹ, יִגְבֵּה הַנִּכְרִי מִן
 5 הַבְּהֵמוֹת הָאֵלוֹ וּמּוֹלְדוֹתֵיהֶן, נִמְצָא שִׁישׁ לְנִכְרִי שִׁיבּוֹת בּוֹלְדוֹת, וְכָל
 6 שִׁיד הַנִּכְרִי בְּאִמְצַע פְּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה. וְוֹלָא וְלָדוֹתֵיהֶן – הוֹלְדוֹת שֶׁל
 7 אוֹתָן וְלָדוֹת שְׂהִיגְעוּ לְחֲלָקוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, חַיִּיבִין בְּבְכוּרָה, כְּלוֹמֵר
 8 כְּשִׁהִיוּ לָהֶם וְלָדוֹת בְּכוּרוֹת [דְּהֵינּוּ הַרְבִּיעִים לְצֶאֱן בְּרוֹל] חַיִּיב לִיתַנֵּם
 9 לְכַהֵן, לְפִי שְׂבוֹלְדֵי הוֹלְדוֹת אִין לְנִכְרִי כֵּן שִׁיבּוֹת.
 10 הַעֲמִיד וְלָדוֹתֵיהֶן תַּחַת אֲמוּתֵיהֶן – אֲבַל לְנִכְרִי, אִם יִמּוּתוּ הַבְּהֵמוֹת
 11 שְׂקִיבִלְתֵּי מִמֶּךָ, תִּטּוֹל אֶת הוֹלְדוֹת הַמְּגִיעִים לְחֲלָקִי, וְהֲרִי לֹא הִיא
 12 צְרִיךְ לֹמֵר לֹו כֵּן, כִּי מִמִּילָא יֵשׁ לֹו רִשׁוֹת לְגַבּוֹת מִהוֹלְדוֹת, אֲלֵא
 13 שְׂבוּזָה נִתֵּן לְנִכְרִי כַח לְגַבּוֹת אִף מוֹוֹלְדֵי וְלָדוֹת, לְפִיכָךְ אִף וְוֹלָא וְלָדוֹת
 14 שְׂהַבְכִירוֹ פְּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה, לְפִי שִׁישׁ לְנִכְרִי יָד בְּהֵם. אֲבַל וְוֹלָא
 15 וְוֹלָא וְוֹלָא – הַרְבִּיעִים לְבַהֲמוֹת הַצֶּאֱן בְּרוֹל שְׂהַבְכִירוֹ חַיִּיבִין
 16 בְּבְכוּרָה, לְפִי שְׂאִין לְנִכְרִי שִׁיבּוֹת בְּהֵם. רַבֵּן שְׂמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל חוֹלֵק
 17 עַל תַּנָּא קָמָא וְאִמֵּר, אִפִּילוֹ עַד עֲשֶׂרָה [דּוֹרוֹת] פְּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה,
 18 שְׂאִתְּרִיּוֹתָן לְעוֹבֵד בּוֹכְבִּים – שְׂדַעַת הַנִּכְרִי לְגַבּוֹת מְכַל הוֹלְדוֹת
 19 שִׁהִיוּ מֵאוֹתָן הַבְּהֵמוֹת שְׂקִיבֵל הַיִּשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ, כָּל זִמָּן שְׂלֹא פִרְעוֹ לֹו
 20 הַיִּשְׂרָאֵל אֶת הַמְּגִיעֵ לֹו.
 21 הַמִּשְׁנָה עוֹבֵרֶת לְדוֹן בְּעֵינֵין חַיִּיב בְּכוּרָה בְּכוּרָה בְּכוּרָה שְׂאִינוֹ דוֹמָה לְאִמּוֹ:
 22 רַחֵל [וְשִׁהִיא מִמֵּין הַכְּבָשִׁים] שְׂיִלְדָה בְּכוֹר שְׂמֵרָאָהוּ כְּמִין עוֹז, שְׂהוּא
 23 מִין אַחַר, וְעוֹז שְׂיִלְדָה בְּכוֹר שְׂמֵרָאָהוּ כְּמִין רַחֵל, פְּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה,
 24 לְפִי שְׂבְכוֹר שְׂאִינוֹ דוֹמָה לְאִמּוֹ אִין חַיִּיבִים לִיתַנּוּ לְכַהֵן. וְאִם יֵשׁ בּוֹ
 25 מְקַצָּת סִימְנִין שְׂדוּמָה בְּהֵם לְאִמּוֹ, עַד שְׂהוּא יִנְכֵר בְּהֵם שְׂהוּא מֵאוֹתוֹ
 26 הַמֵּין, חַיִּיב בְּקִדּוֹשׁת הַבְּכוּרָה.

נִמְרָא

27 שְׁנִינֵי בְּמִשְׁנָה שִׁישְׂרָאֵל הַמִּקְבֵּל מִן הַנִּכְרִי צֶאֱן בְּרוֹל, פְּטוּרִים הוֹלְדוֹת
 28 מִן הַבְּכוּרָה. הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה סְתִירָה בְּעֵינֵין הַבְּעֵלוֹת עַל בְּהֵמוֹת שֶׁל
 29 צֶאֱן בְּרוֹל:
 30 תַּמְהָה הַגְּמָרָא: לְמִימְרָא – הָאִם נִיתֵן לֹמֵר בְּמִקְבֵּל צֶאֱן בְּרוֹל, דְּבִינִין
 31 דְּלֹא נִקְטָ מְרָא זוּוֹי – שְׂהוֹאִיל וְעִידִין לֹא קִיבֵל בְּעַל הַבְּהֵמָה אֶת
 32 דְּמִיָּה, בְּרִשׁוֹתָא דְּמְרָא קְיָימָא – הִיא נִשְׂאֵרֶת בְּרִשׁוֹתוֹ, וּלְפִיכָךְ פְּטוּר
 33 הַיִּשְׂרָאֵל מִן הַבְּכוּרָה. וְרַבֵּינְהוּ – וְקַשָּׁה מִהַמִּשְׁנָה בְּבָבָא מְצִיעָא (ו)
 34 שְׂשִׁנִּינֵי בְּהָ, אִין מְקַבְּלִין צֶאֱן בְּרוֹל מִיִּשְׂרָאֵל – אִסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל
 35 צֶאֱן בְּרוֹל מִיִּשְׂרָאֵל אַחַר, מִפְּנֵי שְׂהוּא רַבִּית – שְׂנַחֲשַׁבְתָּ שְׂהַבְהֵמוֹת
 36 מְכוּרוֹת לְמִקְבֵּל מְעַכְשָׁיו, וְאִינוֹ חַיִּיב לְנוֹתָן אֲלֵא מַעוֹת, וְהַמִּקְבֵּל חוֹלֵק
 37 בּוֹלְדוֹת עִם הַנּוֹתָן, עַל שְׂהַסְכִּים לְהַמְתִּין לֹו מִלְּשֵׁלֶם עַד תּוֹם הַזִּמָּן
 38 שְׂקַבְעוּ בְּנִיחָה, וְהִי זוּוֹ רִבִּית. אֲלֵמָא, בְּרִשׁוֹתָא דְּמִקְבֵּל קְיָימָא –
 39 שְׂהַבְהֵמוֹת עוֹמֶדֶת בְּרִשׁוֹת הַמִּקְבֵּל וְהֲרִי הֵן שְׂלוֹ לְגַמְרִי, שְׂאִילוֹ הִיוּ
 40 בְּרִשׁוֹת הַנּוֹתָן, הֲרִי עַל הוֹלְדוֹת שְׂלוֹ, וְאִין כַּאן רִבִּית, וְאִם כֵּן סוֹתֵר דִּין
 41 זֶה לְמִשְׁנֵתֵינוּ שְׂמוּכַח מִמֶּנָּה שְׂהַבְהֵמוֹת עִידִין בְּרִשׁוֹת הַנִּכְרִי וְלִכְךָ
 42 פְּטוּרִים הֵם מִן הַבְּכוּרָה. מְתַרְצֵת הַגְּמָרָא: אָמֵר אֲבִי, לֹא קָשְׂיָא, הָא
 43 – בְּמִשְׁנֵתֵינוּ מְדוּבֵר, דְּקָבִיל עָלֶיהָ אֲוֹנָסָא וְוֹלָא – שְׂהַנִּכְרִי קִיבֵל עַל
 44 עִצְמוֹ אַחֲרֵיתוֹ שֶׁל אֲוֹנָסִים שִׂיאֲרַעוּ לְבַהֲמָה, וְכֵן אִם יוֹחַל מְחִירָה,
 45 וּלְפִיכָךְ עוֹמֶדֶת הַבְּהֵמָה בְּרִשׁוֹתוֹ. וְהָא – בְּמִשְׁנָה בְּבָבָא מְצִיעָא
 46 מְדוּבֵר, דְּלֹא קָבִיל עָלֶיהָ אֲוֹנָסָא וְוֹלָא – שְׂלֹא קִיבֵל הַנּוֹתָן עֲלֵיו
 47 אַחֲרֵיתוֹ אֲוֹנָס וְוֹל, וּלְפִיכָךְ הַבְּהֵמָה עוֹמֶדֶת בְּרִשׁוֹת הַמִּקְבֵּל, וְנִמְצָא
 48 שְׂמָה שְׂחוֹלֵק עִם בְּעַל הַבְּהֵמָה הוּא רִיבִית.
 49 הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה עַל תִּירוּצוֹ שֶׁל אֲבִי: אָמֵר לִיָּה רַבָּא לֵאבִי, דְּקָבִיל
 50 עָלֶיהָ אֲוֹנָסָא וְוֹלָא [צֶאֱן בְּרוֹל] קְרִית לִיָּה – וְכִי בֹאוּפֵן שְׂמִקְבֵּל עֲלֵיו
 51 הַנּוֹתָן אַחֲרֵיתוֹ אֲוֹנָס וְוֹל, אֶתָּה קוֹרָא לֹוה 'צֶאֱן בְּרוֹל', הֲרִי הַלְשׁוֹן
 52 'בְּרוֹל' מִשְׁמַעוֹ שְׂהוּא קַשָּׁה כְּבִרוֹל שְׂאִינוֹ נִפְחַת, וְהֲרִי כֵּאֵן נִפְחַתִּים
 53 דְּמִי הַקֶּרֶן שֶׁל הַנּוֹתָן, אִם יוֹחַל דְּמִי הַבְּהֵמָה, אוֹ שִׂיאֲרַע בְּהֵם אֲוֹנָס.
 54 וְעוֹד קַשָּׁה, מָא – מִזְּהוֹ תִירוּצָךְ, פְּסָקָא – וְכִי נִיתֵן לְחֲלָק בִּין צֶאֱן
 55 בְּרוֹל לְצֶאֱן בְּרוֹל, הֲרִי מֵאַחַר שְׂנַקְטָ הַתַּנָּא הֵן כֵּאֵן וְהֵן מִמְסַכְתָּ בְּבֹא
 56 מְצִיעָא לְשׁוֹן 'צֶאֱן בְּרוֹל', מִשְׁמַעוֹ שְׂבִשְׂנִיעִים מְדוּבֵר בְּאוֹתוֹ אֲוֹפֵן. וְעוֹד,
 57 אֲדָתֵנִי סִיפָא שֶׁל הַמִּשְׁנָה בְּבָבָא מְצִיעָא, וְהַשְׁמִיעֵנוּ אֲוֹפֵן הַמּוֹתֵר
 58 לְקַבֵּל צֶאֱן בְּרוֹל, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ שֵׁם, אֲכָל מְקַבְּלִין צֶאֱן בְּרוֹל מִן